

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput VI. An revera Christus dolores expertus fuerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

dinem Chriſto nequaquam denegant S. Hieronymus in cap. 9. & 21. Matthæi, atque in Epiftola ad Principiam, ubi affirmat in illius vultu *quiddam fuiſſe ſidereum*, & Bernardus ſcribens ſerm. 1. de Omnib. SS. adhæſiſſe ei populos affatu pariter & aſpectu iplius delectatos: *cujus nimirum vox ſuavis, & facies decora*. Pro eadem ſententia S. Thomas in Pl. 44. laudat Auguſtinum, additque rationem Theologicam, quod pulchritudo maxime competebat ad ſtatum, & reverentiam ſuæ conditionis. Diximus paulo ſupra non aſſumpſiſſe Chriſtum defectus expeculiaribus cauſis proficiſcentes. Sane quod membra humani corporis optimam & naturæ convenientem ſymmetriam non habeant, provenit ex defectu particularis cauſæ. Fuit ergo in Chriſto aptiſſima omnium partium diſpoſitio, ideoque eximia facies, & pulchritudo, maxime quod corporis ejus fabricator fuerit ac ſubminiſtrata à Virgine materiam diſpoſuerit Spiritus ſanctus.

9.
Objicitur.

Pugnat adverſus dicta 1. quod Origenes contra Celſum, Clemens Alexandrinus lib. 111. Pedagogi, & Tertullianus de Idololatria, videntur Chriſto tribuere vultus obſcuritatem. Auguſtinus etiam ſerm. xx. de Verbis Apoſtoli, nunc ordine xxvi. productis verbis Iſaiæ LIII. 2. *Non eſt ſpecies ei, neque decor*, ait, quod ſpeciem & decorem non habebat ut homo. II. Quod Eufebius Conſtantia Licinii uxori petenti ut ad ſe mitteret Chriſti imaginem, reſpondit exprimi illam non poſſe. III. Quod magis cedat in Dei gloriam, ſi dicatur cum Clem. Alexandrino libro vi. Strom. Chriſtum, uti humilitate, ac paupertate, ita forma vili, & neglecta doctrinam ſuam feliciter promulgaſſe. IV. Demum quod Auguſtinus VIII. de Trinit. cap. 4. haud male ſcribat Dominicam faciem à ſingulis, ut lubet, fingi & variari.

10.
Reſpond.

Verum facilis eſt ad hæc omnia reſponſio. Ad 1. enim dicimus PP. loqui de Chriſto cruci appenſo, & inter manus perſecutorum, ut proculdubio lo-

quitur cap. LIII. Iſaias, & Auguſtinus citato ſerm. num. 6. & in Pſalm 127. num. 8. Aut denegant Chriſto pulchritudinem illam muliebrem. quæ allicit carnalium oculos, non gravem illam & cum majeſtate conjunctam, quæ terret iniquos. Hæc enim tanta in eo fuit, ut nunquam auderent improbi in ipſum manus injicere, niſi dum venit hora eorum, & poteſtas tenebrarum. Ad ſecundum inquit Sandinus Eufebium reſponſiſſe Auguſtæ, non poſſe exprimi pennicillo Chriſti humanitatem eo quod mortalitas à gloria abſorpta eſt, quoniam profitebatur ſectam Arianorum, & ipſe fortaliſſis imagines Chriſti non admittebat. Sed ſalva Eufebii fide, videtur allata ratione ſignificare, non potuiſſe ab ullo artifice faciem Chriſti exprimi ad vivum ob gloriam etiam in vultu ſplendefcentem, ut de pictore miſſo à Rege Abgaro refert Damascenus; ideoque veras Chriſti imagines, qualem peroptabat Auguſta, eſſe *Acheropetas*, id eſt, non manu factas, ut imago Edeſſena, Sudarium Veronicæ, ſacra Sindon, de quorum Imaginum veracitate communem tenemus abſque diſputatione ſententiam. Et quidem etiam Hieronymus in cap. 1x. Matthæi aperte affirmat, quod relucebat in humana Chriſti facie *fulgor*, & *majeſtas divinitatis occulta*. Atque id maxime poſt reſurrectionem contigiffe dicendum eſt, quando majus fuit habendi Salvatoris imagines deſiderium. Ad tertium reſpondemus non deeſſe gloriam illam prædicationi Evangelicæ, qua non ſpecioſum Chriſtum annuntiamus, ſed crucifixum: quamquam illum complures traſiſſe jucundiſſimo aſpectu ſcribant citato loco Hieronymus, & Bernardus, & confirmari poſſit ex vocatione Apoſtolorum Matthæi 1v. 20. 22. 1x. 9. & Joann. 1. 39. Ad ultimum liquet plura quidem fingi non ſolum Chriſti, verum etiam perſonarum omnium ſimulacra, atque magnam in his eſſe pictorum licentiam, ut recte ait Auguſtinus: ſed nullo pacto poteſt id elevare veritatem Prototyporum.

C A P U T VI.

An revera Chriſtus dolores expertus fuerit.

S U M M A R I U M.

1. 2. & 3. Errores hæreticorum.

4. Prænotanda.

5 & 6. Ponitur propoſitio imæ cum probationibus.

R. P. Berti Theol. Tom. V.

7. Propoſitio 2da probatur.

8. Paſſio fuit Chriſto naturalis.

9 & ſeqq. Solvuntur objectiones.

K 2

CHRI-

7.
Error Saturni.

CHRISTUM nullatenus obnoxium fuisse doloribus affirmarunt Phantasiae supra capite secundo refutati. Hi, ut asserabant Salvatore nostrum in substantia corporis non fuisse, ita dicebant phantasmate passum, quemadmodum refert de Saturnino Tertullianus de Præscript. & de Menandro Theodoretus Epist. 145. Illorum itaque errorem iisdem argumentis, quibus supra usi sumus, facile evertimus. *Si enim hominum opinione tantum passus est Christus, non revera, Herodem opinione tantum eum iudicasse, Pilatum opinione manus abluisse, adjurasse eum opinione Caipham, Judæos manus ei iniecisse opinione, Apostolos opinione exitisse, sanguinem ejus opinione effusum esse, opinione de caelo descendisse, eoque reversum esse: verbo, totam salvationem hominis opinione factam esse, necesse est.* His plane verbis refellit Marinum quemdam Bardesianum in 1. v. Dialogo Origenes Adamantius. Consimili argumento revincuntur, qui cum Basilide apud Theodoret. libro 1. Hæret. fab. dixere Christi loco passum bajulum Crucis ejus Cyrenæum, aut cum Mahumetanis Judam Iscariotem.

2.
Error Aphthartodocitarum.

Aphthartodocitæ, de quibus cap. præcedenti, cum assererent Christum Dominum habuisse veram quidem carnem, sed naturam suam incorruptibilem, propterea quod orti ex Eutychiana hæresi, & confundentes duas in Christo naturas opinabantur expertem illum fuisse naturalium humanarumque affectionum, ipsum utique Christum cruci affixum, passum, ac vere mortuum profitebantur, sed in hoc œconomiam ac miraculum interfuisse, non conditionis naturalis effectum. Horum hæresim describit Tom. v. Concil. Liberatus in Breviario, & Tom. ix. Bib. PP. Leontius Byzantinus libro 2. adversus Eutychianos.

3.
His sancti Patres non consentiunt.

Distinguenda est accurate à duabus istis damnatis opinionibus sententia aliquorum Patrum, qui tradiderunt opus fuisse miraculo, ut Christus pateretur, atque non fuisse humanæ fragilitatis, sed celestis gratiæ sacramentum, si Dominus non esset esurivit, sitivit, semetipsum turbavit, infremuit, & doluit; quod diserte tradit Clem. Alex. in vi. Strom. Maximus Martyr hom. 1. de Jejunio, & Philippus Abbas Præmonstratensis in Epistolis de sententia Hilarii, de quo proximo capite. Profecto hi Patres neque Christum divinitate passum, neque humanam ejus naturam suis proprietatibus expositam affirmavere, sed hanc per unionem hypostaticam adeo roboratam, atque perfectam, ut nonnisi divina acce-

dente virtute subiceretur passioni. Atque in hac sententia, quæ nihil habet repugnans Incarnationis mysterio, & nihil adversum Christi doloribus, non reperitur aliquid, iudicio doctissimorum virorum, in fide periculi.

4. Notanda.
Communior tamen est, & vera sententia, ad quam arbitror cum Magistro in 111. Sent. dist. xv. posse revocari omnia Patrum testimonia, quæ videntur contraria, fuisse in Christo passionem, ipsius humanitatis naturæ connaturales. Pro qua nonnulla prænotanda sunt partim ex ipso Magistro, partim vero ex Leontio Byzantino de prompta. Magister itaque eo loci distinguit inter *passionem*, & *propassionem*. Passionem appellat, dum quis timore, vel tristitia ita afficitur, ut mens inde à rectitudine divellatur; quod contingit in motibus, quos ratio non dirigit, neque cohibet. Propassionem vero dicit, quando anima timore, vel tristitia, vel affectu alio movetur, ut inde à rectitudine non declinet, ut evenit in timore, aut tristitia, quæ animo non dominatur, nec rationem pervertit. Profert ad hanc rem explicandam Magister insignem locum Hieronymi scribentis in caput xxvi. Mattæi: *Ut veritatem probaret assumpti hominis, vere contristatus est: sed non passio ejus vere dominatur animo; verum propassio est.*

Leontius recte ulterius observat passum Christum dupliciter dici. Uno quidem modo, quod permittente Verbo passio circa carnem acciderit, quia scilicet cum prohibere posset, non prohibuit, & quod cum esset omni peccato superior, voluntarie, non aliqua necessitate, vel debito oppetiit mortem, quæ in mundum propter peccatum irruit. Alio modo dicitur Christum passum, quod carnis natura passionis expers, & immortalis fuerit, ita, ut quod humanitati assumptæ non inerat, sponte admiserit, & mors & passio non fuerit ex naturali potentia, & secundum naturam, sed ex divina & supernaturali virtute, ut affirmabant supra citati Aphthartodocitæ. His expositis facilis mihi videtur propositæ quæstionis resolutio.

PROPOSITIO I. Si accipiatur *passio*, quatenus animum, aut corpus afficit mente reluctante, aut hanc à rectitudine avertit, atque perturbat; nulla passio accidit Salvatore.

Probatur ex Scripturis, ex Patribus, ex ratione. Ex Scripturis, quoniam Iaias ait cap. LIII. 7. *Oblatus est, quia ipse voluit.* Et Joannis x. 17. *Ego pono animam.*

animam meam. Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à meipſo. Item Marci xiv. 34. 35. Triftis eſt anima mea uſque ad mortem. Transfer calicem hunc à me, ſed non quod ego volo, ſed quod tu. Ille ergo non habuit paſſiones, aut ſubrepentes invitis, aut rationem pervertentes, qui ſponte illas ſubiit, atque in ipſa mœroris ac triftitiæ vehementia ſeſe paternæ voluntati ſubjecit. Chriſtus Dominus poteſtate, ac voluntate ſua oblatuſ eſt, & pro ovibus ſuis poſuit animam, petiitque in ipſo agone, ut paterna impleretur voluntas. Ergo non habuit paſſionem, quæ reluctantem afficeret, atque à rectitudine animum removeret. II. Probatur ex Patribus. S. Clemens Alex. in vi. Strom. inquit: *Ipfè autem paſſionis erat expers, ut quem nullus ſubiret motus affectionis, neque voluptas neque dolor.* Hieronymi paulo ſupra aperiſſimum attuli teſtimonium. S. Pater Auguſtinus Tract. xlix. in Joannem: *Quis enim eum poſſet, niſi ſeipſum ipſe turbare? Turbaris tu nolens, turbatus eſt Chriſtus quia voluit. Eſurvit Jeſus, verum eſt, ſed quia voluit: dormivit Jeſus, verum eſt, ſed quia voluit: contriſtatus eſt Jeſus, verum eſt, ſed quia voluit: mortuus eſt Jeſus, verum eſt, ſed quia voluit. In illius poteſtate erat vel ſic affici, vel non affici.* III. Probatur ratione. Motus enim, & affectio deliberationem voluntatis antecedens, eſt peccato non imputetur, vitioſa eſt, & recto ordini, qui inter carnem, ſpiritumque verſatur, repugnat. Non debet ergo admitti in Chriſto prædito ſumma innocentia, ac perfectione ſanctitatis. Deinde ob unionem hypſtaticam anima, & caro Chriſti cum Dei Verbo eſt una perſona, in qua utraque natura ſubſiſtit eadem hypſtaſi, ideoque ob ſummam divinæ ipſius Perſonæ poteſtatem poterat vel exercere divinitatis omnipotentiam, vel exhibere humanitatis inſinitatem. Atque hanc rationem innuit eo loci Auguſtinus ſcribens: *Anima & caro Chriſti cum Verbo Dei una Perſona eſt, unus Chriſtus eſt; ac per hoc ubi ſumma poteſtas eſt, ſecundum voluntatis nūtum tractatur inſirmitas.* Ex quibus animadvertit diſcrimen inter Chriſti, aliorumque hominum paſſionem; quoniam in illo nec potuit paſſio antevertere rationem, nec afficere invitum, nec mentem perturbare, eamque à rectitudine dimovere: ideoque ab aliquibus propaſio potius, quam paſſio in Chriſto fuit appellata.

6. Contraveni- Si dixeris Chriſtum Dominum exper-
tur eſugio, tum etiam eſſe animi perturbationem,

dum ait Joan. xii. 27. *Nunc anima mea turbata eſt; Reſpondeo hanc perturbationem fuiſſe mortis horrorem, ſui ipſius deliberata voluntate excitatum, & recto erga Deum ordini conjunctum.* Cum enim tunc diſcipulos ad vitæ contemptum hortaretur, ut exemplo ſuo fierent alacriores, voluit & ipſe mortalitatis noſtræ affectum ſuſcipere; ac ſtatim convertens orationem ad Patrem illis verbis, *Et quid dicam? Pater, ſalvifica me ex hac hora,* docere ſimul, quomodo præponere debeamus divinam voluntatem voluntati humanæ atque inſirmæ. Hinc S. Pater Tract. in Joan. lxi. ait: *Nos in ſe tranſtulit, nos in ſe ſuſcepit, Caput noſtrum membrorum ſuorum ſuſcepit affectum, & ideo ab aliquo non eſt turbatum; ſed ſicut de illo dictum eſt cum Lazarum ſuſcitaret, turbavit ſemetipſum.*

PROPOSITIO II. Accepta paſſione, prout 7.
præciſe afficit animum, aut ſenſus cor- Propoſitio,
poris dolore, ac triftitia, Chriſtus ve-
re, & naturaliter paſſus eſt.

Hanc pariter theſim triplici genere argumentorum demonſtro. I. Ex divinis literis. Legitur enim Pſalmo lxxxvii. 4. *Repleta eſt malis anima mea; quæ verba prolata fuiſſe à Propheta in perſona Chriſti ab inimicis vexati, animadvertit ex Auguſtino Magiſter. Iſaias llii. 4. ait: Vere languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portavit.* Chriſtus in Evangelio Matthæi xxvi. 38. *Triftis eſt anima mea uſque ad mortem.* Apoſtolus denique ad Hebræos ii. 17. 18. *Debit per omnia fratribus aſſimilari, ut miſericors fieret, & fidelis Pontifex ad Deum, ut repropitiaret delicta populi. In eo enim, in quo paſſus eſt ipſe, & tentatus, potens eſt & eis, qui tentantur, auxiliari.* II. Probatur ex Patribus. Ex Patribus.
Nam Ambroſius in Lucam cap. xxi. ait: *Triftis videbatur, & triftis erat: & lib. ii. de Fide capite 3. nunc vii. num. 56. Ut homo ergo dubitat, ut homo turbatur. Non turbatur ejus virtus, non turbatur ejus divinitas: ſed turbatur anima ſecundum humanæ fragilitatis aſſumptionem. Et ideo quia ſuſcepit animam, ſuſcepit etiam anima paſſiones.* Hieronymus in caput llii. Iſaiæ: *Vere languores noſtros, & peccata portavit, & pro nobis doluit, non putative, ideſt, diopinatus, ut nova, & vetus hæreſis ſuſpicatur, ſed vere crucifixus eſt, vere doluit.* Libro etiam ii. adverſus Pelagianos inquit: *Salvator in paſſione ab Angelo confortatur; & Critobolus meus non indiget auxilio Dei? S. P. Auguſtinus*

nus in Pf. xciii. *Tristitiam* (inquit) *assumpsit*, quomodo *carnem*: fuit enim *tristis*, sicut *Evangelium* dicit. Nolite *putare non fuisse tristem Dominum*: si enim hoc dixerimus, quia non erat *tristis*, cum *Evangelium* dicit. *Tristis est anima mea usque ad mortem*; ergo quando dicit *Evangelium*, *Dormivit Jesus*, non dormivit *Jesus*: & quando *Evangelium* dicit, *Manducavit Jesus*, non manducavit *Jesus*: subrepat *vermiculus putredinis*, & nihil sanum relinquet, ut dicatur, *Et jam corpus non erat verum*, & *carnem veram non habuit*. III. Probatur ratione, quam insinuat hoc loco Augustinus, quoniam propter auctoritatem divinarum Scripturarum tenemur credere Incarnationis mysterium; itaque ob eandem auctoritatem debemus tenere veritatem passionis. Deinde proponitur nobis à Principe Apostolorum Epist. 1. cap. 11. 21. Christi passio, ut sequamur vestigia ejus. Ut ergo nos debemus vere crucem tollere, & mortem subire, ita Christus vere crucis supplicium, ac mortem pertulit.

Exratione.

8.
Passio fuit
Christo naturali.

Porro hanc passionem fuisse in Christo naturalem, nec repugnantem conditioni humanitatis assumptæ, etsi prohibente Verbo nihil perpessus foret, nec potuissent inimici trahere invitum ad supplicia, facile demonstratur. Contra Eutychianos quidem, quia humana Christi natura non fuit in divinam commutata, neque affirmari potest Christum divinitate passum, ut infra suo loco probabitur. Adversus autem Aphthartodocitas demonstratur primo, quia constat ex Scripturis ac Patribus hoc, & superiori capite allatis, Christum ex infirmitate, secundum humana fragilitatis assumptionem, & per naturam hominis crucifixum ac mortuum; non ex virtute, non secundum divinitatis omnipotentiam, non per supernaturalem aliquem in assumptam humanitatem influxum. Postremo si Aphthartodocitæ contenderent, captu perdifficile esse, quomodo Christus frueretur visione divinitatis, & tamen potuerit esse obnoxius dolori; aut ob unionem hypostaticam nullam poenam potuisse Christum afficere, nisi volentem, ideoque apparere in Christi passione mirabilem œconomiam, à veritate nullatenus declinarent. At supposita veritate passionis ac libera voluntate patientis, credere dolorem supra naturam, ut Leontius inquit, est velle ignorare, quid carnis sit proprium, & nolle percipere, quod omnis actus supernatu-

ralis est secundum adscensum, & progressum ad melius, non secundum naturalem potentiam, vel depravationem habituum.

Opp. 1. Appellatur Christus Dominus in Scripturis secundus Adam. Sicut ergo Adam in accepta justitia perseverans nulla fuisset affectus animi ægritudine ac poena; ita nulli tristitiæ, ac dolori Christus obnoxius fuit. Resp. 1. retorquendo argumentum. Etenim Adam innocens divina tantum gratia, non proprietate naturali erat immortalis, alioqui non indignisset ligno vitæ; & ideo permittente Deo Adæ lapsus non fuit illi mors supernaturalis, sed illius naturæ consentanea: atque ita Christi caro mortalis erat, & naturaliter capax dolendi, ac reapse doluit Deo permittente ac volente, cum hac tamen discrepantia, quod mors & passio acciderunt Adamo in poenam peccati, Deo volente ac subtrahente beneficium indebitum; sed Christus passus & mortuus est in peccati remedium, Deo volente debitam satisfactionem, atque exercente indebitam misericordiam. Deinde respondetur negando consequentiam. Nam in hoc Christus Adamo comparatur, quod sicut iste carnalis generationis, ita ille spiritualis auctor est: sed talem carnem sibi Dominus per hypostasim univit, qualem Adam habuit post peccatum, quia non venit ut salvaret hominem innocentem, sed ut redimeret peccatorem; & ideo venit in similitudinem carnis peccati.

Opp. 2. Tradant Patres Christum passionis fuisse expertem, vel quia ejus corpus necessaria non postulabat ministeria, ut inquit in vi. Stom. Clem. Alex. vel quia passio ei dominari non poterat, ut docet in cap. xxvi. Matth. S. Hieronymus: vel quia dicitur in Scripturis timuisse mortem, & fuisse tristatum, quia Ecclesiæ gerebat personam, ut scribit S. Pater Augustinus Exposit. 2. in Pf. xxi. Resp. Clementem Alex. asserere Christum fuisse expertem passionis, cui nos necessitate subicimur, dum non possumus aut famem, aut lassitudinem, aut dolorem expellere nisi subministratione cibi, dormitionis, medicamenti: Hieronymum denegare Christo passionem ita prædominantem animo, ut invitum diceretur; & S. Patrem docuisse, quod non timebat Salvator mortem, nisi ut gerebat personam Ecclesiæ, quoniam ipse libera potestate posuit animam, quam Martyres ejus membra vi tormentorum immolarunt.

Opp. 3.

11.
Obiectio 3.
cum Re-
sponsione.

Opp. 3. Quæ eveniunt nobis volentibus, nequeunt dolorem & tristitiam afferre. Si ergo Salvator quia voluit oblati, nullum revera mororem, doloremque percepit. Resp. concedo antecedeas, & nego consequentiam. In nobis enim locum habent passiones subrepentes absque libera deliberatione, & excruciantes invitos: quoniam in nostra potestate non est, ut adveniant, ut suscipiantur, ut sensus afficiant. At in Christo fuerunt propassiones sponte plenissimaque electione susceptæ, non dominantes animo, sed ad rationis imperium, ac personæ divinæ permissionem deservientes, ob summam potestatem vel infirmitatem tractandi, vel omnipotentiam exercendi: *Turbatis tu nolens, turbatus est Christus quia voluit*, ait S. Pater Tracta xl. x. in Joannem, & rationem hanc profert: *In illius potestate erat sic, vel sic affici, vel non affici. Verbum enim animam suscepit & carnem, totius hominis sibi coaptans in personæ unitate naturam. Nam & anima Apostoli Verbo illustrata est, anima Petri Verbo illustrata est, anima Pauli & aliorum Apostolorum, ac sanctorum Prophe-*

tarum Verbo illustrata sunt animæ, sed de nulla dictum est, Verbum caro factum est: de nulla dictum est, Ego & Pater unum sumus. Anima & caro Christi cum Verbo Dei una persona est, unus Christus est, ac per hoc, ubi summa potestas est, secundum voluntatis nutum tractatur infirmitas: hoc est, turbavit semetipsum.

Opp. ultimo. Christus quocunque momento habuit divinitatem hypostatice carni conjunctam; & fruebatur etiam beatitudine & gloria, cum qua tristitia & dolor nequit consistere. Quomodo ergo tristatus est? Resp. non alia ratione tristatus ac passus, nisi ob allatam nuper: nimirum ob summam potestatem exercendi omnipotentiam & infirmitatem tractandi, quemadmodum si nolisset, nulla vis poterat illum flagellis cedere, vulneribus confodere, & occidere; ita permittente ac volente, virtus divinitatis, & gloriæ amplitudo nullum passionis tempore in carne producebant effectum, ut possent illam fustes, verbera, clavi, lancea constringere, laniare, confodere. Sed de hoc argumentum etiam infra.

12.
Obiectio 4.
cum responsione.

C A P U T VII.

An superiori doctrinæ adversetur sanctus Hilarius Pictaviensis?

S U M M A R I U M.

1. Status questionis.
2. Propositio 1ma demonstratur.
3. 4. & 5. Solvuntur objectiones.

6. Fit Propositio 2da, & probatur usque ad num. 11.
11. & seqq. Solvuntur objectiones.

1.
Status questionis.

HUICUSQUE producta ad duplex dogma possunt reduci, quorum unum est, fuisse in Christo veram carnem ac nostræ consubstantialem in utero Virginis procreatam: alterum in ipsa carne vere humanis passionibus, libere tamen susceptis, eundem Christum fuisse obnoxium. Quæritur an utramque sententiam tenuerit Hilarius Pictavorum Episcopus. Enimvero in priori dogmate dubiam Hilarii mentem asseruerunt Erasmus, & Scultetus: in secundo autem illum errasse tradiderunt Claudianus Mamertus, Berengarius, & alii apud PP. Benedictinos in Præfatione ad Hilarium; nec non Ferdinandus Vellusillus Q. XXI. in VII. Tomum Augustini, ubi errorem de Christi indolentia, quem probavit aliquando Justinianus, appellat dogma Hilarianum; quamvis nunquam aut Augustus Imperator, aut Aph-

thartodocitarum aliquis attulerit testimonia Hilarii in patrocinium erroris: quod pro sancti Episcopi defensione haud parvum est argumentum. Nos cum Magistro Sententiarum Dist. xv. libri III. aliisque Scholasticis, præsertim D. Thoma, D. Bonaventura, & quos prædicti Patres S. Mauri loco citato commendant, & cum Recentioribus fere omnibus rejicimus, ac refutamus subjectis positionibus sinistram de Hilarii doctrina suspicionem.

PROPOSITIO I. S. Hilarius tribuit Christo verum corpus nostro consub-

stantiale, & ex Mariæ carne susceptum: Demonstratur. Qui fatetur Christum revera originem ducere ex semine Abraham, & ex genere Davidis; conceptum in utero Matris, atque inde assumpsisse corpus nostræ naturæ, is quidem in Christo profitetur verum corpus ex Virgine genera-

2.
Propositio 1. cum sua demonstratione.